A csiholt öröm nyomában

Rádió-figyelő

Egyszer a külvárosban, hol cseperedtem, az egyik srác azzal jött ki a sarokra, hol rendszeresen tanyáztunk — hogy neki van „maris" cigije. Azaz: marihuanás cigarettája. Hittük is, nem is, mindenesetre naná, hogy beleszívtunk. Jómagam dettó, noha akkor még nem is dohányoztam. Emelygős volt, kicsit szédelegni lehetett tőle. Kész. Ennyi volt az egész. Ma sem tudom, „igazi" marihuanás cigarettaszívó, avagy szélhámosság ártatlan áldozata valék azon a nyárestli alkonyon, ott a Zákány és a Damjanich utca sarkán.

Mondhatnám, hogy nem is a fenti emlék a fontos. Pedig az. Egy kedd délutáni rádioműsor kapcsán jutott eszembe: a Kossuth adón *A kábítószer mint örömforrás* címmel *Buda Béla, Cserna István* és *Gerevich József* pszichiáterekkel beszélgetett *Lévai Júlia*. És percek múltán az is fölidéződött bennem: micsoda büszke örömet is éreztem, szám felé közelítve a mindenféle szempontból több mint gyanús bűnrudacskával. Nemcsak nagyon frankó, igazi kemény fickónak tarthattam magam, de a pózon túlmenően, sok-sok valós és potenciális társaimmal egyetemben, feltehetően arra is gondolhattam: nú, micsoda fenséges érzeményeket is szerzek meg most mindjárt magamnak. Így történt-e vagy sem, már tényleg mellékes. Mert sajna, (már) a szándék is fontos.

Akárcsak azoknál, akikről az említett beszélgetésben azt mondta a riporter: „bizonyos személyiségek szinte be vannak kódolva arra, hogy mindig a könnyebb utat válasszák". Azaz: mondjuk a mértéktelen mennyiségű italt, vagy éppen a kábítószert. A narkotikumkeresés okainak vizsgálatakor, hallhattuk ebben a tartalmas, mély, bár talán túlzottan is szakmai és így a téma izgalmához képest „túl hideg" beszélgetésben — eddig inkább a „társadalmi oldal" kapott nagyobb hangsúlyt, most viszont a korábban elhanyagoltabb lélektani vetületekre igyekeztek figyelni.

Nem mondom én: persze, hogy roppant izgalmas az effajta vizsgálódás is. Csakhogy amint hallgattam a fejtegetéseket a különféle narkós szubkultúrákról, arról a valamiről, ami az ember központi idegrendszerében a különböző „önjutalmazások" szféráját érinti, nem tudtam szabadulni a gondolattól: hogy a társadalmi oldal vizsgálatát háttérbe szorítva kár is nem orvosi, vagyis például tömegkommunikációs fórumokon szót ejteni erről a borzalmas jelenségről, a csiholt örömök kérdéskomplexumáról. Mert, hogy a mai Magyarországon viharosan nő a narkósok száma, a kábítószer-kereskedelem egyre nagyobb gond — igazából csak akkor lényeges nagyobb tömegek előtt, ha vele kapcsolatban azonnal föl is teszünk egy kérdést. Egyetlen olyan kérdőszócskát, aminek indokoltsága csakis és kizárólag szociális összefüggésekben érthető. Így hangzik: *miért?*

Domonkos László

Szép Ernő-jutalom

Az idén Sütő András „Álomkommandó" című drámája nyerte el a Szép Ernő-jutalmat. Ezt az elismerést minden esztendőben — Szép Berta végakaratának megfelelően — a magyar dráma napja alkalmából ítéli oda a Művelődési Minisztérium az előző évadban bemutatott vagy nyomtatásban megjelent legjobb magyar dráma szerzőjének. Sütő András díjazott művének ősbemutatója a Gyulai Várszínházban júliusban volt, ebben az évadban pedig a Vígszínházban láthatja a drámát a közönség.

Nemzetközi konferencia

Konferenciatermő időket élünk. Ma már — szerencsére — nemcsak a főváros, hanem a vidék kulturális központjai is otthont adnak egy-egy nemzetközi eszmecserének. Szegeden nemrég fejeződött be — hogy csak kettőt említsünk — a munkajog szakértőinek és a latin-amerikanista történészek tudományos ülése, s a napokban újabb társadalomtudományi konferenciát rendeznek. A JATE Tudományos Szocializmus Tanszéke, az MTA Szegedi Bizottsága és a TIT megyei szervezete *Gyarmatosítás, antikolonialista harc, nemzeti felszabadulás Észak-Afrikában (a Mediterráneum a XIX—XX. században)* címmel rendez nemzetközi eszmecserét szeptember 23-án és 24-én a SZAB székházában. A megnyitó szerdán, délelőtt fél 10 órakor lesz. Az előadás-sorozaton a szegedi kutatók közül *J. Nagy László, Juratovics Aladár, Anderle Ádám, Kukovecz György, Vigh Éva, Benkő Zsuzsanna* és *Németh Jenő* számol be kutatási eredményeiről.

Apró jubileum

Szerényen, elbújtatva köszönti a Computerworld—Számítástechnika saját első születésnapját. Apró jubileumnak nevezi a szaklap nemrég megjelent száma azt, hogy a tavaly megalakult amerikai—magyar vegyes vállalat immár egy éve jelentet meg utcai terjesztésű kiadványokat, s ezek közül elsőként, tavaly szeptemberben, a 17 éves Számítástechnika megújult, kibővült laputódját kínálhatták az újságárusok.

A jubileum valóban nem tűnik eget rengetőnek, de ha számba vesszük, hogy mi történt ezalatt az egy év alatt, akkor némiképp túlzottnak is tűnhet a szerénység. A Computerworld Informatika Kft. újságjai az idén már kéthetente jelentek meg, s ha valaki olvasójává vált a Computerworld—Számítástechnikának, csakúgy, mint a PC Mikrovilágnak, akkor hetente hozzájuthatott a legfrissebb információkhoz. A kiadó sikert aratott angol és magyar nyelvű tájékoztató kiadványaival, és mint az a szakberkekben már közismert, rövidesen megjelennek az első, itt gondozott szakkönyvek is. Nem várta meg az évfordulót az IDG Communications amerikai elnöke, s ezért egy korábbi lapszámban olvashattuk, hogy mindezért vállalkozói díjjal tüntették ki a magyar igazgatót.

Az évfordulós Computerworld—Számítástechnika persze az apró jubileummal „apró" terjedelemben foglalkozik. A 32 oldalas újságból talán ha nyolcad oldalon. Annál bővebb az áttekintés azokról a számítógépes nyomdai szerkesztőrendszerekről, amelyek lehetővé teszik, hogy különféle betűtípusokból, hasábba, oldalba tördelve, képpel illusztrálva, akár kész újságoldalként jelenjen meg a bevitt információ. Ugyancsak terjedelmes a mikroprocesszoros „fókusz" is, vagy az a jogi helyzetkép, amely annyi európai ország adatvédelmi törvénye után (ezekről olvashattunk az előző számokban) most azt vázolja fel, hogy mi várható Magyarországon. A Computerworld—Számítástechnika — úgy tűnik — második életévébe lépve is folytatja azt, amit tavaly elkezdett: megkísérli, hogy tájékoztassa a szakmát és az igényes számítógép-felhasználókat mindarról, ami az informatikában lényeges, ami a számítástechnikában számít.

Képernyő

Szövegek

Örkény István most lenne 75 éves. Ebből az alkalomból mutatta be a tévé *Esztergályos Károly Szövegek* című filmjét, amely Örkény írásainak felhasználásával készült. A cím is arra utalt, meg a látszat is azt mutatta, hogy a zanzásítás veszélye forog fenn; ám kevés az olyan Örkény-érzékeny rendező, mint Esztergályos, s húzások, toldások-foldások, már-már a szürrealitást súroló kihagyásos technika ellenére a film okosra-logikusra, következetesen „örkényesre" sikerült. Mint a kötetben megjelent novellákat a szerző, a rendező is az idő és a gondolkodás rendje szerint tagolta filmét, a háború, az ötvenes évek fejezeteire, és *Halál az irodalom* címmel az örkényi világlátás sűrítményével zárta. Hogy ez miben áll? Mérsz egyszerűsítéssel: kétfele bizonyosság folytonos egymáshoz ütköztetéséből; a világ abszurd, s *„Az ember melegségre vágyik."*

Esztergályos filmje egészében hiven közvetítette ennek az ellentmondásnak gyötrő feloldhatatlanságát. Részleteit tekintve mégis, furcsa mód, nem a filmes eszközökkel közvetített, dramatizált Örkény-műrészletek, hanem a „szövegek" hagytak mélyebb nyomokat. Például az önmagában is abszurd párbeszéd, mely magyar és amerikai diplomaták között esett meg a hadüzenet átnyújtásakor. S amelyből az érdeklődő amerikainak a következőket sikerült kideritenie: Magyarország nem köztársaság, hanem királyság, de nem királya, hanem tengernagya van, sőt tengere egyáltalán nincs, s bár íme a hadüzenet, sem Amerikával, sem Angliával szemben semmilyen követelése, viszont Romániával szemben annál inkább, sőt ezzel az országgal szövetséges viszonyban leledzik... Az amerikai megköszöni — és talán egy pillanatig csak néz maga elé, s mi nézünk magunk elé, mert van az úgy, hogy csak nézünk magunk elé... Amikor például olvassuk, hogy szegény Rákosi Mátyásnak hány álmatlan éjszakájába került, amíg sikerült összeállítania Rajk László bűnlajstromát... A Szövegek című film e szövegek révén vált igazán Örkény-forgatókönyvvé, amolyan eszenciává; amilyen a *Forgatókönyv* című drama az életműben.

Sulyok Erzsébet

A szlovák nemzetiségről

Hétfőn az acsai Kastély Szállóban ülést tartott a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének elnöksége. A napirenden a Pest megyében élő szlovák nemzetiség helyzete szerepelt. Amint a beszámolóból kitűnt, a megye 35 településén összesen 25 ezer szlovák lakost tartanak számon. Fontos szerepet töltenek be a települések közéletében, kiveszik részüket a társadalmi munkákból is. Számarányuknak megfelelő képviselettel rendelkeznek a különböző szervezetekben, több helyen a tanácsi vezetők is közülük kerülnek ki. Ugyanakkor az anyanemzettel is ápolják a politikai, gazdasági, kulturális kapcsolatokat.

A Szegedi Nemzeti Színház műsora

Szeptember 22-től október 4-ig

Nagyszínház: 27-én 19 órakor Balettest (Bemutató I—II. bérlet); 29-én 19 órakor Csárdáskirálynő (a fegyveres erők napja tiszteletére), 30-án 19 órakor Csárdáskirálynő (Bérletszünet); október 1-jén 19 órakor Csárdáskirálynő (Bérletszünet); 2-án 19 órakor Balettest (Bérletszünet); 3-án 19 órakor: Balettest (Radnóti I—II. bérlet); 4-én 19 órakor: Balettest (Ady I—II. bérlet).

Kisszínház: 22-én 17 órakor: Koldus és királyfi (Bérletszünet); 23-án 17.30-kor: Komámasszony hol a stukker? (Déryné I. bérlet); 24-én 17.30 órakor: Komámasszony hol a stukker? (Déryné II. bérlet); 25-én 19 órakor: Komámasszony hol a stukker? (Somlay I. bérlet); 26-án 19 órakor: Komámasszony hol a stukker? (Somlay II. bérlet); 27-én 15 órakor: Komámasszony hol a stukker? (Gárdonyi bérlet); 29-én 15.30-kor: Koldus és királyfi (Bérletszünet); 30-án 15.30-kor: Koldus ás királyfi (Bérletszünet); október 3-án 10.30-kor: Koldus és királyfi (Nyugdíjasbérlet); 4-én 15 órakor: Komámasszony hol a stukker (Búzakalász bérlet).

Klubszínpad: október 2-án 20 órakor: Az őrült és az apáca (Bérletszünet); 4-én 20 órakor: Az őrült és az apáca (Bérletszünet). (x)

Radnótis siker Gyöngyösön

A TIT Természettudományi Stúdió — több országos intézménnyel közösen — 1987-ben negyedik alkalommal rendezte meg a Bugát Pál országos természetismereti vetélkedőt Gyöngyösön, a középiskolai tanulók számára. A Radnóti gimnáziumból öt csapat jutott be a döntőbe, közülük kettő a tíz legjobb között végzett. Második helyezést a Marton Péter, Tordai Sándor, Aranyos Attila összetételű együttes szerzett, hatodik lett a Hegedűs Sándor, Karancsi Tamás és Bélteki Gusztáv alkotta csapat. A csapatok felkészítő tanárai voltak Gál Béla, Dudás Zoltánné, Meleg István, Szolnoky Jenőné, Győri István és Fehér Lászlóné

Ótott Béla búcsúztatása

A munkásosztály hatalmáért sokat vállaló életút zárult le a közelmúltban — 75 éves korában elhunyt *Ótott Béla*, a szegedi munkásmozgalom ismert alakja.

Szegény munkáscsaládban született 1912. június 10-én, s már gyerekkorában munkájával járult hozzá családja fenntartásához. Munkás hétköznapok kísérték életét később is — volt kifutófiú, cipésztanonc, majd e szakmában dolgozott a felszabadulás előtti években.

A munkásmozgalommal a húszas évek közepén került kapcsolatba. Tagja volt az ifjúmunkások szervezetének, s belépett a szociáldemokrata pártba is. 1944 októberében már az MKP tagja, s ettől az időszaktól, mint népnevelő falujáróként dolgozott. 1948—55 között a szegedi városi rendőrkapitányság pártalapszervezetének elnöke, szervező titkára és titkára is volt. 1957-től a KPM Szegedi Autóközlekedési Igazgatóságán dolgozott, mint pártszervező titkár, 1960-tól pedig újabb társadalmi funkciót vállalt — az újszegedi területi MSZMP-szervezet szervező titkáraként segítette a párt munkáját.

Munkásságát pártunk és kormányunk számos magas kitüntetéssel ismerte el. Így többek közt tulajdonosa volt a Szocialista Hazáért Érdemrendnek, a Felszabadulási Jubileumi Emlékéremnek, a Munka Érdemrend ezüst fokozatának is.

Ótott Béla búcsúztatására szeptember 24-én 15 órakor kerül sor az Újszegedi temetőben.

MSZMP
Szeged Városi Bizottsága

Emlékezés Drégely Józsefre

Száz évvel ezelőtt, 1887. szeptember 23-án született, Mezőhegyesen. Apja patkolókovács, aki szorgalmas tanulással gyógykováccsá, majd állatorvossá képezte magát. Feltehető, hogy az apa példája is hatással volt Drégely Józsefre, mert a szegedi piarista gimnáziumba íratkozik be, itt folytatja középiskolai tanulmányait, majd a sikeres érettségi vizsga letétele után Budapesten, illetve Kolozsvárott végez jogi tanulmányokat, s szerzett diplomát 1912-ben. Mint frissen végzett jogi doktor az államapparátusban helyezkedik el, a szegedi rendőrkapitányságon fogalmazói beosztásban dolgozik. Tehetsége, szorgalma viszonylag gyors előmenetelt biztosít számára, s 1915-ben rendőralkapitányi megbízatást kapott.

Az I. világháború pusztításai, az 1918-as októberi polgári demokratikus, majd az 1919-es szocialista forradalmak nagy hatással voltak rá, gondolkodásmódja, magatartása szocialistává, kommunistává vált. Kezdetben a szociáldemokraták között tevékenykedik, majd a kommunisták programjának megvalósításáért harcolt. A polgári demokratikus forradalom kezdetén Ő jelentette be a rendőri személyzetnek a Nemzeti Tanácshoz való csatlakozását és a szociáldemokrata pártba való belépését. Egyik alapítója volt a Kommunisták Magyarországi Pártja szegedi szervezetének, amelyet 1918. november 25—26-án hoztak létre Belocerkovszkij Antal, Szél Juliska kezdeményezésére.

A proletárdiktatúra szegedi kivívását, majd Szeged francia megszállását követően közreműködött abban, hogy a forradalmi fegyverés erők a városból a Tanácsköztársaság fennhatósága alatt álló területekre jussanak. A szegedi külvárosi direktórium megbízásából szervezi a Vörös Őrséget, belépett a magyar Vörös Hadseregbe, s dandárparancsnokként, illetve a Vörös Őrség országos parancsnokságának nyomozótisztjeként végzett forradalmi tevékenységet.

A Tanácsköztársaság megdöntése után a felelősségre vonást Ő sem kerülhette el. Az ellenforradalmi rendszer bírósága 1920 februárjában kétévi fogházbüntetésre ítélte, majd 1921. októberében újabb négyévi börtönbüntetéssel sújtották, ahonnan 1923. február 21-én szabadult: amnesztiával.

Kiszabadulása után a jogi pályán természetesen nem tudott elhelyezkedni, s 1924-ben a szegedi Orion Bőrgyárban kapott munkát. Kezdetben tímárinasként, később segédként dolgozik, majd különböző pozíciókba kerül, így először osztályvezető, illetve cégvezető lesz. Hivatalos munkája mellett továbbra is kapcsolatban van a munkásmozgalommal, együttműködik a baloldali szociáldemokratákkal.

A felszabadulás után aktív részese az új élet megindításának. Jelentős szerepet vállal a bőrgyár termelésének megindításában, részese a gyári üzemi bizottság létrehozásának, amely a gyár vezetésével bízta meg. A felszabadulást követően belépett a Magyar Kommunista Párt szegedi szervezetébe, tagja lett a polgárőrségnek is.

1945 őszén az akkor születő demokratikus rendőrség szegedi kapitányságának politikai osztályára került, majd kinevezték annak vezetőjévé. Tagja az MKP nagyszegedi végrehajtó bizottságának, s a Magyar—Szovjet Művelődési Társaság szegedi tagozata elnökségének vezetője. 1953-ban ment nyugállományba, rendőr alezredesként.

Az 1956-os ellenforradalmi események idején részt vett a munkáshatalom védelmében, a karhatalom szervezésében. 1957. augusztus 31-én bekövetkezett haláláig aktívan tevékenykedett a szocialista fejlődés megújításáért, kibontakozásáért. A közösségért, a népért, a szocializmusért végzett fáradhatatlan és áldozatos munkásságát többek között a Köztársasági Érdemérem ezüst, a Közbiztonsági Érem bronz és arany fokozatával ismerték el.

Fehér István

*

Drégely József születésének 100. évfordulója alkalmából szeptember 23-án, szerdán délután fél 3-kor az MSZMP Szeged Városi Bizottsága és Szeged Megyei Város Tanácsa koszorúzást rendez a Dugonics temetőben levő sírjánál.